

Sygn. akt IA Ca 809/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 stycznia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Edyta Mroczek

Sędziowie: SA Maciej Dobrzyński (spr.)

SA Robert Obrębski.

Protokolant: st. sekr. sąd. Monika Likos

po rozpoznaniu w dniu 23 stycznia 2013 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa A. A.

przeciwko Bankowi (...) S.A. z siedzibą we W. (uprzednio (...) Bank S.A. z siedzibą w W.)

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 24 lutego 2012 r., sygn. akt XVI GC 965/10

- 1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie I (pierwszym) w ten sposób, że w tej części oddala powództwo oraz zasądza od A. A. na rzecz Banku (...) S.A. z siedzibą we W. kwotę (...) (trzy tysiące sześćset siedemnaście) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu;**
- 2. zasądza od A. A. na rzecz Banku (...) S.A. z siedzibą we W. kwotę 11.130 (jedenaście tysięcy sto trzydzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym.**

IA Ca 809/12

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 20 grudnia 2010 r. A. A. wniósł o zasądzenie od (...) Bank S.A. z siedzibą w W. tytułem odszkodowania kwoty 179.437,12 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 28 lipca 2010 r. do dnia zapłaty oraz kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego w kwocie 3.600 zł.

W odpowiedzi na pozew z dnia 1 lutego 2011 r. strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu według norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 24 lutego 2012 r. Sąd Okręgowy w Warszawie zasądził od (...) Bank S.A. z siedzibą w W. na rzecz A. A. kwotę 168.595,47 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 28 lipca 2010 r. do dnia zapłaty i kwotę 12.589,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 3.600,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (punkt I), zaś w pozostałym zakresie powództwo oddalił (punkt II).

Sąd I instancji oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach faktycznych oraz rozważaniach prawnych:

W dniach 6 lutego i 16 lutego 2009 r. Sąd Okręgowy w Warszawie XVI Wydział Gospodarczy wydał nakazy zapłaty w postępowaniu nakazowym na rzecz A. A. przeciwko (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. (dalej jako (...)), w których nakazał zapłacić spółce odpowiednio 1.317.237,34 zł i 648.249,29 zł. Następnie, po uprawomocnieniu się obu nakazów, nadana im została na wniosek wierzyciela klauzula wykonalności.

W dniu 5 maja 2009 r. A. A. wniósł do komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy-Mokotowa D. D. wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego przeciwko (...) i wyegzekwowanie kwot w wysokości 648.249,29 zł i 1.317.237,34 zł wraz ze zwrotem kosztów procesu.

W dniu 9 marca 2010 r. komornik sądowy D. D. zawiadomił m.in. (...) Banku S.A. nr 1 w W. V O/W. o zajęciu rachunku bankowego (...) dłużnika A. A., do wysokości egzekwowanych sum, który posiadał w (...) Banku S.A. z siedzibą w W. (dalej jako (...) Bank lub Bank) rachunek bankowy oraz zakazał z niego wypłat. Na ten dzień saldo wynosiło 178.473,45 zł.

W dniu 23 marca 2010 r. komornik sądowy D. D. został poinformowany przez (...) Bank, iż nastąpił zbieg egzekucji i realizacja zajęć została wstrzymana do czasu wyznaczenia organu prowadzącego egzekucję oraz jednocześnie, że rachunek dłużnej spółki jest zablokowany do wysokości salda. Pismo było ogólne i nie wskazywało podmiotu, z którym nastąpić miał zbieg.

W dniu 26 marca 2010 r. komornik sądowy D. D. zwrócił się do Banku o wskazanie nazw oraz dokładnych adresów podmiotów, z którymi nastąpił zbieg egzekucji oraz o poinformowanie w jakich datach wpłynęły zajęcia rachunków bankowych od tych organów.

W dniu 6 kwietnia 2010 r. komornik sądowy D. D. został poinformowany przez (...) Bank pismem stanowiącym sprostowanie pisma z dnia 23 marca 2010 r., iż oprócz zajęcia rachunku bankowego prowadzonego dla (...) dokonanego przez niego 9 marca 2010 r., zajęcia dokonał komornik sądowy przy Sądzie Rejonowym w Legionowie L. C. w dniu 31 grudnia 2008 r. Jednocześnie z akt komorniczych Km 3210/08 wynikało, iż w dniu 29 stycznia 2009 r. komornik sądowy L. C. uchylił zajęcie rachunku bankowego prowadzonego dla (...) przez (...) Bank w całości i wniósł o zaprzestanie dokonywania potrąceń.

W dniu 14 kwietnia 2010 r. komornik sądowy D. D. poinformował Bank, iż to on jest właściwy do prowadzenia postępowania egzekucyjnego przeciwko spółce (...). Na ten dzień saldo wynosiło 178.476,12 zł.

(...) Bank w odpowiedzi na powyższe poinformował, że zajęcie nie może być zrealizowane z uwagi na zdarzenia, jakie miały miejsce przed dniem 14 kwietnia 2010 r.

W dniu 29 marca 2010 r. Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie postanowił zabezpieczyć majątek (...) ustanawiając tymczasowego nadzorcę sądowego w osobie W. M., natomiast w dniu 12 maja 2010 r. Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w W. postanowił ogłosić upadłość spółki (...) obejmującą likwidację jej majątku, zawieszając tym samym z mocy prawa postępowania egzekucyjne prowadzone przez komornika sądowego D. D. na rzecz A. A.. Na dzień 14 maja 2010 r. środki (...) wynosiły 179.437,12 zł i 24,62 zł.

W dniu 31 marca 2010 r. (...) Bank został poinformowany przez Naczelnika Urzędu Skarbowego o dokonaniu zajęcia rachunków dłużnika (...) i o obowiązku przekazania środków pieniężnych w wysokości 1.101.546,59 zł, natomiast w dniu 5 maja został poinformowany o dokonaniu zajęcia i o obowiązku przekazania środków pieniężnych w wysokości 452.70,92 zł. Uchylenie zajęcia nastąpiło 3 września 2010 r., o czym Bank został poinformowany dnia 8 września 2010 r., natomiast w dniu 17 września 2010 r. (...) Bank uznał sprawę za zamkniętą.

W dniu 27 lipca 2010 r. pełnomocnik A. A. wezwał (...) Bank S.A. do niezwłocznego wykonania zajęcia poprzez przekazanie na konto komornika D. D. środków pieniężnych. W dniu 11 sierpnia 2010 r. Bank poinformował pełnomocnika powoda o podjęciu czynności wyjaśniających.

Wobec niezrealizowania opisanego powyżej zajęcia powód wytoczył powództwo przeciwko (...) Bankowi.

Sąd Okręgowy wskazał, że powództwo zasługiwało na uwzględnienie co do zasady i w przeważającej mierze co do wysokości. Podstawę prawną roszczenia stanowił art. 892 § 1 k.p.c. w zw. z art. 889 § 1 pkt 1 k.p.c.

Na podstawie art. 892 § 1 k.p.c. bank, który naruszył przepisy dotyczące obowiązków banku w zakresie egzekucji z rachunków bankowych, w tym rachunków bankowych obejmujących wkłady oszczędnościowe, odpowiada za wyrządzoną przez to wierzycielowi szkodę. Przepis ten określa sankcje grożące dłużnikowi zajętej wierzytelności (bankowi) w razie naruszenia przepisów dotyczących obowiązków w zakresie egzekucji z rachunków bankowych. Naruszenie może stanowić np. nierespektowanie zakazu wypłat z rachunku bankowego objętego zajęciem, nieprzekazanie kwot z zajętego rachunku komornikowi lub administracyjnemu organowi egzekucyjnemu. Jeżeli wskutek tych naruszeń wierzyciel poniósł szkodę, bank odpowiada za nią.

Sąd Okręgowy wskazał, że w powództwie przeciwko bankowi wierzyciel powinien wykazać rodzaj uchybień banku, wysokość szkody oraz związek przyczynowy między szkodą a uchybieniami banku. Powód wykazał rodzaj uchybień banku, które uruchamiały odpowiedzialność odszkodowawczą. Powód zarzucił pozwanemu naruszenie art. 889 § 1 pkt 1 k.p.c., wg którego po dokonaniu przez komornika zajęcia wierzytelności pieniężnej dłużnika, wynikającej z posiadania rachunku bankowego do wysokości należności będącej przedmiotem egzekucji wraz z kosztami egzekucyjnymi i wezwaniu banku, aby nie dokonywał wypłat z rachunku bez zgody komornika do wysokości zajętej wierzytelności, bank bezzwłocznie przekazuje zajętą kwotę na pokrycie należności albo zawiadamia komornika w terminie siedmiu dni o przeszkodzie do przekazania zajętej kwoty.

W ocenie Sądu I instancji materiał dowodowy zgromadzony w sprawie wskazywał, iż rzeczywiście doszło do naruszenia wskazanych obowiązków. W dniu 9 marca 2010 r. komornik sądowy D. D. zawiadomił pozwanego o zajęciu rachunku bankowego spółki, będącej dłużnikiem powoda do wysokości egzekwowanych przez niego sum, tj. 648.249,29 zł i 1.317.237,34 zł wraz ze zwrotem kosztów procesu oraz zakazał uiszczać z niego wypłat, a zajętą sumę bezzwłocznie przekazał komornikowi, tym samym dokonując czynności, ciążących na nim w myśl art. 889 § 1 pkt 1 k.p.c. Natomiast pozwana nie spełniła obowiązków, ciążących na niej, tj. nie przekazała bezzwłocznie zajętej kwoty ani nie zawiadomiła komornika w terminie siedmiu dni o przeszkodzie do przekazania zajętej kwoty. Dopiero w dniu 23 marca 2010 r. (czyli 14 dni później) komornik został poinformowany w sposób zbyt ogólny przez pozwanego, iż nastąpił zbieg egzekucji i realizacja zajęć została wstrzymana do czasu wyznaczenia organu prowadzącego egzekucję oraz jednocześnie, że rachunek dłużnej spółki jest zablokowany do wysokości salda. Wobec nieprecyzyjności powyższych informacji, w dniu 26 marca 2010 r. komornik ponownie zwrócił się do strony pozwanej z prośbą o wskazanie nazw oraz dokładnych adresów podmiotów, z którymi nastąpił zbieg egzekucji oraz o poinformowanie w jakich datach wpłynęły zajęcia rachunków bankowych od tych organów. Dopiero w dniu 6 kwietnia 2010 r., prawie miesiąc po zawiadomieniu pozwanego o dokonaniu zajęcia rachunku bankowego, komornik został poinformowany przez Bank, iż oprócz niego zajęcia dokonał komornik sądowy przy Sądzie Rejonowym w Legionowie L. C. w dniu 31 grudnia 2008 r. Jednocześnie z akt komorniczych Km 3210/08 wynikało, iż w dniu 29 stycznia 2009 r. komornik sądowy L. C. uchylił zajęcie rachunku bankowego prowadzonego dla (...) przez stronę pozwaną w całości i wniósł o zaprzestanie dokonywania potrąceń.

Mimo zgłoszenia przez pozwanego zarzutu prekluzji przeciwko dowodowi z powyższych akt komorniczych na podstawie art. 479¹² k.p.c., Sąd I instancji postanowił dopuścić ten dowód, bowiem konieczność jego powołania pojawiła się później. W ocenie Sądu Okręgowego potrzeba wniosku o dopuszczenie kolejnych dowodów powstała dopiero na skutek pisma procesowego pozwanego z dnia 18 sierpnia 2011 r., w którym pozwany odmówił wykonania zobowiązania Sądu Okręgowego w zakresie złożenia wyciągu (...) spółki (...) z wysokością salda na dzień 9 marca 2010 r. oraz 14 kwietnia 2010 r., powołując się na naruszenie tajemnicy bankowej oraz w związku z kwestionowaniem

przez pozwanego wysokości szkody poniesionej przez powoda. Tym samym powód musiał w inny sposób udowodnić wysokość szkody, w tym właśnie celu wniósł o przeprowadzenie dowodu z dokumentów zgromadzonych w aktach komorniczych, w konsekwencji ujawniając zupełnie nową okoliczność, jaką było uchylenie przez komornika L. C. zajęcia rachunku bankowego w całości już w dniu 29 stycznia 2009 r. Tym samym ze zgromadzonego materiału w sprawie wynikało jednoznacznie, iż na dzień dokonanego zawiadomienia pozwanego przez komornika D. D., tj. 9 marca 2010 r., nie było żadnego zbiegu egzekucji ani nie istniała żadna inna przeszkoda do przekazania zajętej kwoty, w związku z czym (...) Bank był zobowiązany do bezzwłocznego przekazania zajętej kwoty, czego nie dokonał, tym samym postępując sprzecznie z obowiązkami nałożonymi na Bank przez Kodeks postępowania cywilnego, a twierdzenia strony pozwanej, iż jej zachowanie było zgodne z przepisami nie znajdowały podstaw w zgromadzonym materiale.

Sąd I instancji wskazał, że nie miały dla sprawy znaczenia podnoszone przez pozwanego zarzuty, iż nastąpił szereg zdarzeń, które zmieniły sytuację w zakresie zajętego rachunku bankowego, jak postanowienie o zabezpieczenie majątku dłużnika powoda z dnia 29 marca 2010 r., czy zawiadomienie pozwanego w dniu 31 marca 2010 r. o zajęciu tego samego rachunku bankowego przez Naczelnika Urzędu Skarbowego z dnia 18 marca 2010 r. Zdarzenia te były bez znaczenia dla powoda w takim sensie, iż z dniem 9 marca 2010 r. powinny zostać mu przekazane środki pieniężne znajdujące się na zajętym rachunku bankowym, ewentualnie w terminie 7 dni strona pozwana powinna poinformować komornika o zaistniałej przeszkodzie, uniemożliwiającej przekazanie pieniędzy, natomiast po pierwsze przekazanie nie nastąpiło, po drugie terminowi uchybiono - komornik został poinformowany o przeszkodzie w postaci zbiegu nieprecyzyjnie i dopiero po 14 dniach, a po trzecie - zbiegu de facto nie było, w związku z uchyleniem zajęcia ponad rok przez zajęciem dokonany przez komornika na rzecz powoda.

Ustalenie, że Bank naruszył obowiązki wynikające z zajęcia, wyczerpywało w zasadzie problematykę bezprawności takiego działania, w związku z czym, w świetle przytoczonych okoliczności sprawy, zasadne było stwierdzenie, iż zachowanie strony pozwanej cechowały znamiona bezprawności, a postępowanie cechował brak należytej staranności. Nawet gdyby przyjąć, iż do uruchomienia odpowiedzialności odszkodowawczej oprócz bezprawności obiektywnej potrzeba bezprawności subiektywnej, tj. winy pozwanego, to jego zachowanie można uznać za zawinione. Strona pozwana jest przedsiębiorcą, profesjonalistą, stąd zgodnie z art. 355 § 2 k.c. spoczywa na niej obowiązek działania z należytą starannością z uwzględnieniem zawodowego charakteru tej działalności, natomiast działanie bądź zaniechanie bez zachowania należytej staranności należy uznać za zawinione. Z powyższego wynikało, iż działanie Banku było bezprawne i zawinione oraz miało związek ze szkodą poniesioną przez powoda.

Powód wnosił o zasądzenie kwoty 179.437,12 zł, równoważnej środkom pieniężnym znajdującym się na zajętym rachunku bankowym w dniu 14 maja 2010 r. Pozwany natomiast twierdził, iż jest to jedynie dowód na to, jaka kwota znajdowała się na tym rachunku w dniu 14 maja 2010 r., natomiast powód nie wykazał faktu poniesienia szkody ani jej wysokości. W ocenie Sądu Okręgowego roszczenie powoda było w przeważającej mierze zasadne. Pojęcie szkody nie zostało w ustawie zdefiniowane, jednak można uznać, że określenie to odnosi się do wszelkich uszczerbków w dobrach lub interesach prawnie chronionych, których poszkodowany doznał wbrew swojej woli. Istnieją dwa rodzaje szkody majątkowej: strata (*damnum emergens*) oraz utracone korzyści (*lucrum cessans*). Ponieważ art. 892 § 1 k.p.c. nie zawęża rodzajów szkód podlegających kompensacji, zgodnie z zasadą ogólną wyrażoną w art. 361 § 2 k.c., należy uwzględnić oba wspomniane rodzaje szkód, wszędzie tam, gdzie pojawi się odpowiedzialność odszkodowawcza. Z kolei dla ustalenia istnienia oraz wielkości szkody majątkowej trzeba porównać rzeczywisty stan majątku poszkodowanego po zdarzeniu sprawczym ze stanem hipotetycznym, jaki by istniał, gdyby nie nastąpiło rozpatrywane zdarzenie sprawcze. Przeprowadzenie tego testu - tzw. metodą dyferencyjną - w analizowanej sprawie prowadziło do wyniku, iż stan rzeczywisty jest niższy od stanu hipotetycznego majątku, ale równy stanowi przed powstaniem zdarzenia sprawczego. Powód poniósł zatem szkodę pod postacią *lucrum cessans*, utracił bowiem korzyści, których nie utraciłby gdyby do zdarzenia sprawczego nie doszło. Zdarzeniem sprawczym było omówione powyżej bezprawne zachowanie strony pozwanej polegające na niezastosowaniu się do art. 889 § 1 pkt 1 k.p.c. Gdyby pozwany zastosował się do przytoczonego przepisu i niezwłocznie przekazał zajętą kwotę, do której przekazania był zobowiązany, to powód nie poniósłby szkody i zyskał pewne korzyści. Konsekwentnie, wysokość szkody stanowi kwotę w wysokości środków

pieniężnych, które powinny zostać przekazane stronie powodowej przez Bank, a przekazane nie zostały. Niezasadny był zatem zarzut pozwanego, iż powód nie wykazał szkody.

Stosując art. 889 § 1 pkt 1 k.p.c. stron pozwana powinna bezzwłocznie przekazać komornikowi zajętą kwotę, która wynosiła 1.317.237,34 zł i 648.249,29 zł po zawiadomieniu o zajęciu, które nastąpiło w dniu 9 marca 2010 r. Na ten dzień saldo wynosiło 178.473,45 zł, a więc powinno zostać przekazane powodowi w całości, z uwzględnieniem limitu ustawowego, ustanowionego w art. 54 Prawa bankowego, w świetle którego środki pieniężne znajdujące się na rachunkach oszczędnościowych, rachunkach oszczędnościowo-rozliczeniowych oraz na rachunkach terminowych lokat oszczędnościowych jednej osoby, niezależnie od liczby zawartych umów, są wolne od zajęcia na podstawie sądowego lub administracyjnego tytułu wykonawczego do wysokości trzykrotnego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, bez wypłat nagród z zysku, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego za okres bezpośrednio poprzedzający dzień wystawienia tytułu wykonawczego, w związku z powyższym wolne od zajęcia pozostały środki w wysokości 9.877,98 zł. Ponieważ powód żądał odszkodowania w wysokości 179.437,12 zł, a w ocenie Sądu I instancji zasadne było przyznanie odszkodowania w wysokości 168.595,47 zł (po odjęciu kwoty wolnej od zajęcia w wysokości 9.877,98 zł i różnicy w kwocie sald z dnia 14 maja i 9 marca 2010 r. w wysokości 963,67 zł) powództwo co do kwoty 10.841,65 zł podlegało oddaleniu.

Ostatnią przesłanką, jaką powód musiał wykazać, aby uruchomić odpowiedzialność odszkodowawczą pozwanego był związek przyczynowy między poniesioną szkodą a uchybieniami Banku. W ocenie strony powodowej istniał związek przyczynowy pomiędzy nieprzekazaniem przez Bank komornikowi środków w terminie ustawowym, a brakiem jej zaspokojenia. Pozwany natomiast twierdził, że powód nie wykazał istnienia związku przyczynowego.

Art. 361 § 1 k.c. stanowi, że zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko na normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynika. Zgodnie z orzecnictwem Sądu Najwyższego następstwo przyczynowo - skutkowe ma charakter normalny w rozumieniu przytoczonego przepisu wówczas, gdy w danym układzie stosunków i warunków oraz w zwyczajnym biegu rzeczy, bez zaistnienia szczególnych okoliczności, szkoda jest zwykłym następstwem określonego zdarzenia.

W niniejszym stanie faktycznym, w ocenie Sądu Okręgowego, między niezastosowaniem się przez pozwaną do art. 889 § 1 pkt 1 k.p.c., w konsekwencji nieprzekazaniem bezzwłocznie zajętej kwoty komornikowi (zdarzenie szkodzące), a szkodą w postaci niezaspokojenia się z nieprzekazanej bezzwłocznie zajętej kwoty istnieje adekwatny związek przyczynowy. Przyczyna ta jest zarówno *conditio sine qua non* powstałej szkody (gdyby pozwana zastosowała się do art. 889 § 1 pkt 1 k.p.c. do szkody by nie doszło), jak i spełnia kryterium „normalności” wskazane w art. 361 § 1 k.c., bowiem niezastosowanie się do art. 889 § 1 pkt 1 k.p.c. i nieprzekazanie zajętej kwoty każdorazowo obiektywnie zwiększa prawdopodobieństwo wystąpienia rozpatrywanego skutku, jakim jest niezaspokojenie się z nieprzekazanej kwoty przez powoda. W związku z powyższym zarzut strony pozwanej, iż związek przyczynowy nie został wykazany został uznany przez Sąd I instancji za niezasadny.

Sąd Okręgowy w podsumowaniu stwierdził, że powód wykazał wszystkie przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego i dlatego powództwo w przeważającej mierze zostało uwzględnione.

Odnosząc się z kolei do zarzutu pozwanego, jakoby w przypadku zasądzenia odszkodowania powód mógł się bezpodstawnie wzbogacić, bowiem uczestniczy on jednocześnie w postępowaniu upadłościowym, które toczy się przeciwko spółce (...), Sąd Okręgowy wskazał, że był to zarzut całkowicie niezasadny. Powód domagał się zapłaty odszkodowania od strony pozwanej w ramach reżimu odpowiedzialności odszkodowawczej. Odpowiedzialność odszkodowawcza jakiejś osoby powstaje, gdy ziszcza się określone w systemie prawnym zdarzenia prawne, tj. zdarzenie, z którym system prawny łączy na określonych zasadach czyjś obowiązek naprawienia szkody, szkoda oraz związek przyczynowy między tym zdarzeniem a szkodą. Wszystkie te przesłanki w przedmiotowej sprawie zostały spełnione, łącznie z zaistnieniem szkody, która nie została w żaden sposób naprawiona. Z kolei bezpodstawne wzbogacenie jest odrębną instytucją, w ramach której jeśli przesunięcie majątkowe nastąpiło bez uzasadnionej w świetle obowiązującego systemu prawnego podstawy, wówczas na podstawie art. 405 k.c. ten, kto wartość jakąś utracił,

może żądać jej zwrotu od tego, na kogo ona bezpodstawnie przeszła, przy czym bezpodstawnie oznacza bez podstawy prawnej. Nieporozumieniem jest zakładanie, iż orzeczenie sądu zasądzające odszkodowanie może być traktowane jako bezpodstawne wzbogacenie powoda kosztem pozwanego.

Mając na uwadze powyższe Sąd I instancji na podstawie art. 892 § 1 k.p.c. w zw. z art. 889 § 1 pkt 1 k.p.c. w zw. z art. 361 k.c. uwzględnił w istotnej części powództwo, natomiast o odsetkach rozstrzygnął w oparciu o przepis art. 481 k.c. O kosztach procesu Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego złożył pozwany zaskarżając go w zakresie punktu I. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił:

1/ rażące naruszenie przepisów postępowania mające wpływ na wynik sprawy, tj. art. 479¹² § 1 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i dopuszczenie oraz przeprowadzenie dowodów (w postaci: informacji o stanie rachunku (...) w dniu 9 marca 2010 r. i w dniu 23 kwietnia 2010 r.; zawiadomienia komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Legionowie z dnia 29 stycznia 2009 r. KM 3210/08) niewskazanych przez powoda w pozwie oraz co do których nie wystąpiła żadna z przewidzianych w tym przepisie okoliczność; nie wykazano, aby potrzeba ich powołania wynikała później albo powołanie ich w pozwie nie było możliwe,

2/ rażące naruszenie przepisów postępowania, tj. z art. 892 § 1 k.p.c. i art. 6 k.p.c. w zw. z art. 479¹² § 1 k.p.c. poprzez uznanie, że powód udowodnił przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej Banku, pomimo że powód warunków ponoszenia odpowiedzialności przez Bank nie wykazał i nie udowodnił; przedstawione przez niego wnioski dowodowe, mające na celu wykazanie wysokości szkody, zostały zgłoszone za późno, a pomimo prekluzji dowodowej i zastrzeżeń zgłaszanych przez pełnomocników pozwanego, zostały dopuszczone przez Sąd, który na tej podstawie ustalił wysokość szkody i zakres odpowiedzialności Banku.

Wskazując na powyższe zarzuty pozwany wniósł o:

- zmianę wyroku w zaskarżonej części poprzez oddalenie powództwa w tym zakresie;
- zasądzenie kosztów postępowania pierwszo- i drugo- instancyjnego od powoda na rzecz pozwanego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację z dnia 23 maja 2012 r. powód wniósł o oddalenie w całości apelacji jako niezasadnej oraz zasądzenie od pozwanego kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym według norm przepisanych.

Na rozprawie apelacyjnej w dniu 23 stycznia 2013 r. pozwany wskazał, że w dniu 4 stycznia 2013 r. doszło do przejęcia (...) Bank S.A. przez Bank (...) S.A. z siedzibą we W. (k. 328-373 - odpis z rejestru przedsiębiorców nr KRS (...)).

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja zasługiwała na uwzględnienie.

Na wstępie stwierdzić należało, że ustalenia faktyczne Sądu I instancji są prawidłowe i Sąd Apelacyjny podziela je oraz przyjmuje za własne. Zarzuty apelacji dotyczące naruszenia - określonego jako rażące - przez Sąd Okręgowy art. 479¹² § 1 k.p.c. poprzez dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z dokumentów w postaci informacji o stanie rachunku spółki (...) w dniu 9 marca 2010 r. i w dniu 23 kwietnia 2010 r. oraz zawiadomienia komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Legionowie z dnia 29 stycznia 2009 r., KM 3210/08, były całkowicie bezzasadne.

Stosownie do treści mającego zastosowanie w niniejszej sprawie art. 479¹² § 1 k.p.c. w pozwie powód jest obowiązany podać wszystkie twierdzenia oraz dowody na ich poparcie pod rygorem utraty prawa powoływania ich w toku postępowania, chyba że wykaże, że ich powołanie w pozwie nie było możliwe albo że potrzeba powołania wynikała

później. W tym przypadku dalsze twierdzenia i dowody na ich poparcie powinny być powołane w terminie dwutygodniowym od dnia, w którym powołanie ich stało się możliwe lub wynikała potrzeba ich powołania.

W niniejszej sprawie powód już w pozwie wniósł o zobowiązanie strony pozwanej w trybie art. 248 § 1 k.p.c. do przedłożenia wyciągów z rachunku bankowego o numerze (...) z wysokością salda na dzień 9 marca 2010 r. oraz na dzień 14 kwietnia 2010 r. na okoliczność, że w dniu dokonania zajęcia, tj. 9 marca 2010 r., przez komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy-Mokotowa w W. D. D. na ww. rachunku bankowym znajdowała się kwota 179.437,12 zł. Postanowieniem z dnia 22 lipca 2011 r. Sąd I instancji zobowiązał Bank do złożenia ww. wyciągów z rachunku bankowego prowadzonego dla spółki (...), jednakże w piśmie procesowym z dnia 19 sierpnia 2011 r. strona pozwana odmówiła udzielenia żądanych od niej informacji, powołując się na wiążącą ją tajemnicę bankową. W reakcji na powyższe strona powodowa w piśmie procesowym z dnia 8 września 2011 r. złożyła wniosek o dopuszczenie dowodu z dokumentów znajdujących się w aktach postępowania KM 3210/08 prowadzonego przez komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy-Mokotowa w W. D. D. na okoliczność ustalenia zadłużenia spółki (...), w związku z zajęciem rachunku bankowego z dnia 31 grudnia 2008 r., na dzień 9 marca 2010 r. oraz wniosła, aby Sąd Okręgowy w trybie art. 104 ust. 3 Prawa bankowego zwrócił się do syndyka masy upadłości spółki (...) o udzielenie upoważnienia do udostępnienia Sądowi przez Bank informacji obejmującej wysokość salda na rachunku o numerze (...) na dzień 9 marca 2010 r. oraz na dzień 14 kwietnia 2010 r. Pismem z dnia 17 stycznia 2012 r. syndyk masy upadłości spółki (...) upoważnił (...) Bank do udzielenia Sądowi Okręgowemu w Warszawie ww. informacji, zaś w dniu 3 lutego 2012 r. powód został zawiadomiony przez Sąd I instancji o wpłynięciu akt KM 3210/08. W dniu 14 lutego 2012 r. strona powodowa złożyła wniosek o dopuszczenie dowodu z pisma komornika sądowego L. C. z dnia 29 stycznia 2009 r. o uchyleniu zajęcia rachunku bankowego dłużnika spółki (...) w sprawie z wniosku wierzyciela (...) sp. z o.o. W. sp. kom. z siedzibą w W.. Wniosek powyższy został przez Sąd I instancji uwzględniony. W tym samym dniu na żądanie Sądu Okręgowego pozwany złożył dokument zawierający informację o stanie środków na rachunku bankowym o numerze (...) według stanu na dzień 9 marca 2010 r. oraz na dzień 14 kwietnia 2010 r.

Z zestawienia powyżej przedstawionych okoliczności wynika po pierwsze, że powód już w pozwie - a nie w toku procesu, jak pozwany stwierdził w apelacji - złożył wniosek dowodowy zmierzający do ustalenia salda na rachunku (...) spółki (...) według stanu na dzień 9 marca 2010 r. oraz na dzień 14 kwietnia 2010 r. Wniosek taki nie mógł być zatem spóźniony w rozumieniu art. 479¹² § 1 k.p.c., bowiem dalsze czynności zmierzające do uwzględnienia tego wniosku spowodowane były wyłącznie tym, że pozwany powołał się na tajemnicę bankową.

Po drugie, nie był również sprekludowany wniosek powoda o dopuszczenie dowodu z pisma komornika sądowego L. C. z dnia 29 stycznia 2009 r. o uchyleniu zajęcia rachunku bankowego, bowiem ujawnienie się tego dowodu i okoliczności wynikających z tego pisma nastąpiło dopiero po złożeniu do akt niniejszej sprawy akt komorniczych KM 3210/08. Zauważyć należało, że do tej pory strona pozwana utrzymywała, że na datę dokonania zajęcia przez komornika sądowego D. D., tj. 9 marca 2010 r., istniał zbieg egzekucji właśnie z uwagi na zajęcie dokonane przez komornika sądowego L. C. i dopiero złożenie ww. akt komorniczych pozwoliło ustalić, że zbieg nie istniał, bowiem już w dniu 29 stycznia 2009 r. komornik sądowy L. C. uchylił zajęcie. Skoro zatem powód na datę złożenia pozwu nie posiadał w ogóle wiedzy o istnieniu takiego dokumentu, to niewątpliwie w tej dacie nie miał możliwości powołania tego dowodu. Zgłoszenie stosownego wniosku dowodowego na rozprawie w dniu 14 lutego 2012 r. nie było zatem spóźnione, bowiem zachowany został przez stronę powodową dwutygodniowy termin określony w art. 479¹² § 1 zdanie 2 k.p.c.

Niezależnie jednak od bezzasadności zarzutu apelacji dotyczącego naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 479¹² § 1 k.p.c., apelacja zasługiwała na uwzględnienie z uwagi na wadliwe przyjęcie przez Sąd I instancji, że powód wykazał, aby poniósł szkodę w wyniku bezprawnego i zawinionego zachowania się pozwanego Banku polegającego na niezastosowaniu się do obowiązków wynikających z art. 889 § 1 pkt 1 k.p.c. Sąd Okręgowy wskazał, że gdyby strona pozwana zastosowała się do powyższego przepisu i niezwłocznie przekazała zajętą kwotę - do czego była zobowiązana - to „powód nie poniósłby szkody i zyskał pewne korzyści”.

Teoretyczny wywód Sądu I instancji na temat rozumienia pojęcia szkody, w tym na gruncie art. 892 § 1 k.p.c., był prawidłowy i zasługiwał na akceptację, jednak nie został on prawidłowo odniesiony do okoliczności niniejszej sprawy.

Przede wszystkim zauważyć należało, że stronie powodowej przysługują dwie wierzytelności o wartości 1.317.237,34 zł i 648.249,29 zł w stosunku do spółki (...). Jak wynika z niespornych okoliczności sprawy strona powodowa zgłosiła powyższe wierzytelności w postępowaniu upadłościowym, które w stosunku do spółki (...) wszczęte zostało na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy w W. z dnia 12 maja 2010 r. (vide k. 72). Powód podkreślił jednocześnie, że powyższa okoliczność nie miała żadnego znaczenia dla niniejszej sprawy, która jest sprawą o odszkodowanie, nie zaś sprawą o zaspokojenie wierzytelności. Strona powodowa wskazała, że odszkodowanie, którego dochodzi w niniejszej sprawie, spowodowane zostało zawinionym i nieprawidłowym działaniem Banku w zakresie realizacji zajęcia. Natomiast fakt, czy powód uzyska zaspokojenie w postępowaniu upadłościowym jego zdaniem nie miał nic wspólnego z przedmiotowym powództwem i tym samym nie miał znaczenia przy ustalaniu odpowiedzialności odszkodowawczej strony pozwanej. Stanowisko powyższe - podzielone przez Sąd Okręgowy - było jednak błędne.

Odpowiedzialność odszkodowawcza wchodzi w grę jedynie wówczas, gdy w majątku poszkodowanego dojdzie do uszczerbku w dobrach lub interesach prawnie chronionych. Jest oczywiste, że sam fakt wadliwego zachowania się Banku przy realizacji zajęcia dokonanego przez komornika nie miał wpływu na istnienie wierzytelności, które przysługiwały powodowi w stosunku do spółki (...). Zarówno przed, jak i po kwestionowanych przez powoda decyzjach pozwanego, w majątku strony powodowej ww. wierzytelności istniały, zatem stan aktywów nie uległ zmianie. Stan ten nie uległ również zmianie w wyniku ogłoszenia upadłości likwidacyjnej spółki (...). Zauważyć należy, że postępowanie upadłościowe ma charakter egzekucji generalnej prowadzonej w interesie wszystkich wierzycieli upadłego dłużnika, zmierza zatem do zaspokojenia wierzytelności posiadanych przez wierzycieli. Sąd Okręgowy zauważył zresztą, że rzeczywisty stan majątkowy powoda sprzed wydarzenia sprawczego i po jego zaistnieniu nie zmienił się (vide k. 277 in fine), jednakże następnie wyprowadził nietrafny wniosek, że powód już na tę datę poniósł szkodę pod postacią *lucrum cessans*.

Szkoda, o której mowa w art. 892 § 1 k.p.c. identyfikowana być musi z taką sytuacją, w której z powodu naruszenia przez bank obowiązków w zakresie egzekucji z rachunków bankowych, wierzyciel egzekwujący traci definitywnie możliwość zaspokojenia swojej wierzytelności, z uwagi na brak majątku dłużnika, do którego mogłaby zostać skierowana egzekucja. Innymi słowy, dopiero bezskuteczność egzekucji mogłaby skutkować uznaniem, że wierzyciel poniósł szkodę w swoim majątku identyfikowaną jako brak możliwości zaspokojenia wierzytelności przysługującej mu w stosunku do dłużnika. Nie ulega zatem wątpliwości, że dopóki trwa postępowanie egzekucyjne (singularne lub generalne) i istnieje potencjalna możliwość uzyskania przez wierzyciela zaspokojenia (w całości lub przynajmniej w części) z majątku dłużnika, to twierdzenie wierzyciela o poniesieniu szkody jest przedwczesne. Tym samym za przedwczesne uznać też należy powództwo o odszkodowanie wniesione przeciwko bankowi, który naruszył przepisy o egzekucji z rachunków bankowych.

Nie można też zgodzić się ze stanowiskiem Sądu I instancji, że szkoda powoda miała charakter *lucrum cessans*, czyli niepowiększenia się czynnych pozycji majątku poszkodowanego, które pojawiłyby się w tym majątku, gdyby nie zdarzenie wyrządzające szkodę. Wadliwe zachowanie się Banku przy realizacji zajęcia dokonanego przez komornika w żadnym przypadku nie mogło prowadzić do utraty spodziewanych korzyści, ewentualnie mogło skutkować brakiem możliwości zaspokojenia się wierzyciela z majątku egzekwowanego dłużnika. Sytuacja taka oceniana jednak być powinna jako zmniejszenie się aktywów wierzyciela, szkoda ma zatem postać straty (*damnum emergens*).

Podsumowując powyższe rozważania stwierdzić należało, że w sytuacji, gdy aktualnie toczy się postępowanie upadłościowe spółki (...), występowanie przeciwko Bankowi z powództwem odszkodowawczym ocenić należało jako przedwczesne. Dopóki istnieje możliwość zaspokojenia się powoda w toku postępowania upadłościowego (powód w niniejszym postępowaniu nie wykazał okoliczności przeciwnej), brak jest podstaw do twierdzenia, że strona powodowa poniosła szkodę w wyniku niezgodnego z prawem zachowania się pozwanego. Zauważyć należało, że na rozprawie apelacyjnej w dniu 23 stycznia 2013 r. powód potwierdził, że postępowanie upadłościowe spółki (...) toczy się, syndyk

proceeds court proceedings and attempts to sell real estate. It indicates that the bankrupt has assets, from which creditors could potentially be satisfied.

Having considered the above, the Appellate Court, based on art. 386 § 1 k.p.c., changed the appealed judgment in the following way, that the bankruptcy proceedings be dismissed and the appellant be ordered to pay the costs of the proceedings in the amount of 3,617 zł.

Regarding the costs of the appeal proceedings, having considered the circumstances, that the respondent won the case in full, the court ruled based on art. 98 § 1 i 3, art. 99 and art. 108 § 1 in conjunction with art. 391 § 1 k.p.c. and based on § 6 pkt 6 in conjunction with § 12 ust. 1 pkt 2 of the Regulation of the Minister of Justice of September 28, 2002 on the fees for the activities of lawyers and the bearing of the costs of legal aid granted by the lawyer appointed by the court (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.).